EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 3: Gender, Family, and Social Structures, 2006, Wesleyan University, Middletown, CT

Pinkas Shamash Altona

Elisheva Carlebach, Queens College, CUNY, New York, USA

ABSTRACT: The following excerpts from JTS ms. 10772 represent a tiny fraction of the hundreds of densely written entries in this pinkas. The material presented here does not appear in one discrete unit, it is scattered throughout the manuscript. For purchasing this ms. at my encouragement and for untrammeled access to it, I am deeply grateful to the Library and its staff. Until 1864, Altona was a busy fishing port under the hegemony of Denmark. Today it is a suburb of Hamburg. At the time the pinkas was recorded, the configuration of Jewish communal governance was complex. In some matters, each community was autonomous, but in many others, such as the rabbinate and the cemetery, the triple community, Altona, Hamburg and Wandsbeck, shared the appointment and the financial responsibility. This sets the framework for the material that follows. This structure allows us to glimpse an aspect of Jewish life that usually remained obscured. Illegitimate children born to Jewish domestic servants, and the servants themselves, held very marginal status in the community. If they died the responsibility for buying them was contested between many different parties.

This presentation is for the following text(s):

- Pinkas Shamash Altona

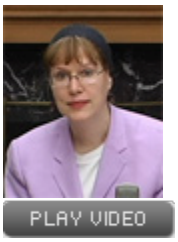

Elisheva Carlebach

Queens College, CUNY, New York, USA
Duration: 51:55

Copyright © 2012 Early Modern Workshop

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 3: Gender, Family, and Social Structures, 2006, Wesleyan University, Middletown, CT

Pinkas Shamash Altona
, 1766-67

Translated by Elisheva Carlebach, Queens College, CUNY, New York, USA

Notes: The following excerpts from JTS ms. 10772 represent a tiny fraction of the hundreds of densely written entries in this pinkas. The material presented here does not appear in one discrete unit, it is scattered throughout the manuscript. For purchasing this ms. at my encouragement and for untrammeled access to it, I am deeply grateful to the Library and its staff.

[2a]
These matters in truth were spoken, recorded, and acted, as told to me at the council of the Kahal, may the Lord guard and protect it, or by the parnas ha-hodesh, may he live, whoever it was at the time, over the course of days and years.

[2a]
Wednesday, 5 marcheshvan, [5]498 [=CE 1737], the parnas ha-hodesh R. Nosson Halberstadt, may the Lord watch over him, told me that I am obliged to go as agent with regard to matters of prohibited and permitted, as well as to pronounce in public on such matters in the name of the *Ga'on av Bet Din*, may his light shine, whatever they might be, whether to *ba'alei bayit* [permanent members of the community] or to guests who are here temporarily.

[4a]
[Sunday, 2 Shevat 5526= 1766] Here in Altona it is the custom if the bride is a harlot then one does not write "that virgin" but "that one" alone; one does not write "as is mandated to you by the Torah" but "as is mandated to you by the rabbis" and only 100 *zuz*, as one writes in the case of a widow....

[5a]
Today I was sent by R. Chaim the *parnas ha-hodesh* [lay leader on rotation that month] to tell R. Leib ben Ephraim Heksher that there is here a "child of a harlot" [illegitimate

child] from Devorah. She is a harlot as she had *been a servant and wetnurse* in the home of Jacob ben Moshe [?] Heksher and she fled from here and left behind the child of her harlotry with one of the non-circumcised. As we Jews are merciful, we have no choice but to pay the expenses for the illegitimate child every quarter year 12 *shok kurant*. The above named Leib son of Ephraim Heksher should pay funds to the Christian woman for the expenses. It was done Thursday, 13 shvat 5526.

[25b-26a]
Today, [Sunday rosh hodesh Tammuz, 5526] a question arose from the parnas ha-hodesh R. Yechiel to the Parnas and leader, may the Lord guard him, in re: last week the harlot, daughter of Isaac Tomber, died. The above mentioned harlot is from the kehilla of Wandsbeck and the ordinance from our predecessors has been as follows: If her forefathers had been among the members of the kehilla of Wandsbeck, the kehilla of Wandsbeck must pay the burial expenses, not the treasury of the "three communities." That is the ordinance in our kehilla as well. If someone dies here, regardless of who it may be, and they have no kehilla, the expenses are charged to the kehilla of his forefathers. To this the Wandsbeck kehilla replies: true, this is the ordinance, but in this instance it does not apply. Isaac Tomber, father of the harlot, was never a member of the kehilla of Wandsbeck, he had no kehilla at all. He was a resident near the kehilla of Wandsbeck, therefore her burial expenses must be paid by the the treasury of the "three communities." On [a related matter] the following happened today. The illegitimate child [f] who had been left among the non Jews died here in Altona. The mother of the child is called Devora, for she was a servant and wetnurse in the home of Jacob ben Moshe Heksher, and she fled from here and left her daughter with non Jewish women here. The kehilla of Altona had no choice but to pay the expenses to the non Jewish women. It is truly the responsibility of kahal Wandsbeck to bury the girl at their expense in the Dohmtohr [cemetery] for the sign is now at kehal Wandsbeck. Now the kahal Wandsbeck has argued that since their shamash paid the expenses of burial for the daughter of Isaac Tomber last week, the treasury of the "three communities" should reimburse the shamash for his expenditures, and then the kahal of Wandsbeck will bury the dead girl. If not, they are not to be blamed and they will not bury the girl at all. [a meeting in which the heads of the community about whether wandsbeck or the "three communities" will pay for the burial]. Nevertheless, regarding the daughter of the harlot some action must be taken so that she can be brought to burial today, for it is impossible to linger any more at this time, as it is very hot, and the girl has already been lying for two days, and surely the kehilla of Wandsbeck would not do such a thing, to hold hostage and take revenge with a dead person. R. Hirsch Breslau, parnas u-manhig, spoke with the shamash of Wandsbeck about this, and according to his reply, the kehilla of Wandsbeck agrees to bury the girl. The leader R. Isaiah Breslau expressed his views also on the matter of the daughter of Isaac Tambor, also at the first meeting of the Kahal, who is responsible for the burial expenses of the daughter of Isaac, for certainly

such a matter is inscribed in the pinkas of the three communities, but regarding the girl who died Saturday night, we must do all we can that she should be brought to burial yet today, for the corpse has been among the non Jews in a state of true disgrace, for two days and she is called a “mes mitzvah” [it is a special mitzvah to assist in the burial of one who has none to look after them] as she has no one to bury her, even though she is from a harlot; lingering is forbidden.

[54a]
Today, Monday [23 Tammuz 5526] There arose a question concerning Isaiah Bettschtadt who has no chezkat kehilla as several years ago he married a harlot and with his second wife as well, he returned to his first prohibition and married another harlot [56b] [brief review of events on fol 25-26]

[66b]
Today Sunday 2 Heshvan 5527 came a question regarding a harlot called Daichi daughter of Leyb Copenhagen. She died here in the hekdesh [inn for wayfarers and the destitute supported by the community] and it was agreed among the entire kahal to bury her in the Dam Tohr cemetery, although ? had a membership in the kehilla, nevertheless it was so agreed because she was a harlot and forfeited her membership rights.

[70a]
Today Sunday 23 Marcheshvan [5527] Aharon Bass came before the kahal, along with his son Kalman with the opposing side, the young man Hertz son of Moses, may his light shine, about the daughter of Aharon named Shprintsche, and she was a harlot. This harlot said explicitly on the birthing stool at the time of birth to the midwife Mrs. Freidche, that she was pregnant by R. Hertz above mentioned, and regarding this the decision of the kahal, may the Lord protect them, that r. Hertz above mentioned swear in the synagogue that she is not pregnant from r. Hertz above mentioned.

[71a]
Today Tuesday 2 Kislev 5527, the illegitimate child from the daughter of Aharon the butcher, called Shprintsche, died. The decision was that r. Aharon above mentioned will pay the burial expenses and the child would be buried in the Damtohr cemetery, and so it was.

[74a]
Today Friday 3 Tevet [5527] I was sent by the parnas and leader R. Hayim Birgel to the maidservant of Marim, son in law of Reuben Berlin, to tell her that since the householder R. Marim complained about her that she actually cursed the householder and his wife in public and she does not behave herself properly, I warned her that she should not do this from here on and she is obliged to behave civilly like the other maidservants. The above mentioned maidservant replied in loud voice that she intends

still today to “mosser” [reveal to the non Jewish authorities] against her householder [master] and she wants to go immediately to the authorities, may their glory be raised, to tell them that her master stole by removing items from his house before he had an assessment.

[79b]
Today, Friday Shevat [5527] I sent to the Probst a list of the marriages, of births, and of deaths in the past year, and this is the number: of marriages there were 23, of births, 94, and deaths 54.

[80a]
Today Friday 9 Shevat the illegitimate child from the grandchild of mr Daniel ben Hertz ben Lazi died. Regarding this it was agreed among the Kahal that R. Daniel above mentioned is obliged to pay the costs of burial and also to bury the child in the Damtohr cemetery.

[81b]
Today Thursday [22 Shevat 5527] a question arose concerning a harlot, now residing with r. Shlomo Berlin. She came with the illegitimate child from Braunschweig, and it will be very difficult to extract from her the expenses for burial, and the sign is now in your sector. It is the opinion of the parnas ha-hodesh that the child be buried in the cemetery near the Damtohr and that R. shlomo Berlin must pay 4 Reichsthaler kurrent for the plot from her wages, and if above mentioned r. Solomon does not want to pay the said sum, then the above mentioned harlot will be expelled from Hamburg, so that she will not be able to hold any other service position, and all the parnassim agree on this.

[87a]
Today Tuesday 8 Nissan [5527] I was in the home of Hayyim shamash [another sexton who served with the author of the pinkas] and the maidservant of of R. Hayyim Shamash said before me and before R. Shmuel Klip [?] as follows. R. Hayyim shamash said to above named maidservant in our presence: ‘According to the evidence of my eyes I suspect that my maidservant is pregnant illegitimately. In some weeks she is leaving my service for another master. If this is true then it is possible that some godless people could come between now and then and say that the maidservant was impregnated by R. Hayyim above named. R. Hayyim gave basis for his words of suspicion concerning the maidservant, for several times the wife of R. Hayyim called that maidservant ‘harlot’ and she remained silent. It is likely to be true, for silence is like an admission for the mind cannot fathom it otherwise. If [there was] a good daughter of Israel, and someone calls her harlot she would certainly not remain silent, but would protest mightily.

Please serve as my witnesses that I am innocent in this matter, for everyone is required to do this to fulfill “and you should remain unblemished among God and man.” If the

maidservant knows something evil about me, she should state it now before you. In return, I state before you today that if I have suspected this maidservant unjustly and she is innocent of all this, not only will I be obliged to seek her forgiveness in the synagogue, but I will be required to pay for her embarrassment as is fitting and proper.' To this the maidservant replied before us: 'God forbid, for it true that R. Hayyim never touched me even with his small finger, and I, like all Jewish girls, remain in the status of kosher. I have not done an evil act with any person, and God forbid that I would say anything evil about R. Hayyim, regardless of what might come, and the day and time will come when all people will see that I am innocent of all this.' Thus did the maidservant called Esther from Breit testify before us on the above named date.

[95b]
Today, Monday 18 Sivan 5527 the illegitimate child of the daughter of R. Raphael ben Kalman Hack, who is currently maidservant to the tax collector Elijah Delbanco, died. It was agreed by the kahal that the above named harlot is obliged to pay at least 6 reichsthaler kurant for the plot, and if not, her child would not be buried.

[96b]
Today Sunday [24 Sivan 5527] R. Hayyim shamash told me that I should write on the page of herem [ban] the harlot Breinche daughter of Raphael Hack, and I wrote her on the page of the banned.

[100a]
Monday [23 tammuz 5527] there was another question regarding the harlot who was a wetnurse, now serving as wetnurse in the home of Hayyim ben Zanvil Wiener. Her illegitimate child died and the sign among the three communities is with us, and the harlot does not own even a rag 3x3 just what is on her body and her master does not wish to stand as surety for her, saying that he offered security for the expenses of the child, he had just paid 5 reichsthaler for her last Friday that she owed, and who will assure him that she will not flee from his house in the interim? In the interim, the child rests there and the obligation to provide burial is upon us. It is the opinion of the parnas ha-hodesh that we bury it in the Damtohr cemetery and the expenses come from the "triple community." In return, the harlot will be written on the page of herem until she pays these expenses. This [the burial arrangement] was agreed to by the parnassim and manhigim of Altona in accordance with the opinion of the parnas ha-hodesh. But to write the harlot onto the page of herem, was not agreed to by them for they said that her master has a small child without a mother, and there is a concern that the master will not want to retain her in his home if she is under the herem.

[105a]
Today Tuesday 14 Elul 5527 I was sent by the parnas ha-hodesh to R. Zimle ben Nosson to tell him that, as he has expelled his maidservant from his home and beat her, if he

does not take her back into his home then he is obliged to pay the maidservant her wages and her expenses until the end of her term, with no excuses.

Endnotes

These entries at the beginning of the pinkas may have been copied from a much earlier pinkas: they set forth the mandate of the shamash by the officials of the Kahal.

Copyright © 2012 Early Modern Workshop

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 3: Gender, Family, and Social Structures, 2006, Wesleyan University, Middletown, CT

Pinkas Shamash Altona

<--

Pinkas Shamash Altona

-->

, 1766-67

Prepared by Elisheva Carlebach, Queens College, CUNY, New York, USA

Notes: The following excerpts from JTS ms. 10772 represent a tiny fraction of the hundreds of densely written entries in this pinkas. The material presented here does not appear in one discrete unit, it is scattered throughout the manuscript. For purchasing this ms. at my encouragement and for untrammeled access to it, I am deeply grateful to the Library and its staff.

[2a]

אלה הדברים באמת נאמרים נזכרים ונעשים מה שנאמר לי בוועד הקהל יצ"ו או מפי ה"ה פה [=פרנס החודש] שי' אשר יהי' בימים ההם לאורך ימים ושנים

[2a]

יום ד' ה' מרחשון תצ"ח ל' הגיד לי ה"ה פ"ה הר"ר נתן הלברשטט יצ"ו בוועד הקהל שמחויב אני לילך בשליחות מה ששייך לאיסור והיתר וגם להכריז איסורי' והיתרי' בשם הגאב"ד נר"ו יהי' מה שיהי' הן לב"ב בקהלתינו הן לאורחי' שיהי' כאן לפי שעה

[4a]

[יום א' ב שבט תקכ"ו] כאן באלטונה נוהגין אם הכלה היא זונה אז לא כותבין בהכתובה להדא בתולתא רק להדא סתם וגם לא כותבין דחזי ליכי מדאורייתא רק כסף זוזי דחזי ליכי מדרבנן כמו שכותבין באלמנה וגם כתבין בחמישין ועשרי' ליטרי' סך הכל חמשין ליטרין דכסף וגם לא כותבין מרת

[5a]

[יו' ב' יוד שבט] היו' נשלחתי מן ה"ה ר' חיים פה"ח [פרנס החודש] להגיד לה"ה הנ"ל ליב בן אפרים העקשר באשר שיש כאן ילד זונה מן דבורה והיא זונה שהיתה משרתת ומינקת אצל יאקב בן משה ב"פ [?] העקשר והיא בורחת מכאן והניחה אחריה ילד זנונים אצל אחד מן שאינו נימולים בכן באשר שאנחנו בני ישראל רחמנים הם אין לנו ברירה ליתן קושט מעות בשביל ילד זנונים על רביעי' השנה שנים עשר שוק יב שו' קוראנט וגם שילם ה"ה הנ"ל ליב בן אפרים

העקשר הנל' מעות הנל' ע"י לנצרית בשביל ילד זנונים הנל' קושט מעות נעשה ביום ה' יג שבט תקכ"ו לפ'ק

[25b-26a]

היום יו' א' הנ"ל [ר"ח תמוז תקכ"ו] הי' שאלה מן פה"ח ר' יחיאל אצל ה"ה פו"מ יצ"ו באשר שמתה בשבועה העבר הזונה בת של איצק טאמביר והזונה הנ"ל הי' מן קהלה של וואנזיבעק והתיקון מן קדמונים הוא כך אם אבות אביה הי' מן מחזיקים של קהלה וואנזיבעק צריכין הקהלה של וואנזיבעק לשלם צורכי קבורה ולא מן הקס של ג קהילות וכן הוא התיקון בקהלתינו אם מת כאן יהי' מי שיהי' ואין לו קהלה צריך לשלם אותו קהלה אשר אבותיו הי' מחזיקים אותו קהילה ועל זה טעון ה קהילה של וואנזיבעק באמת שכך הוא תיקון אבל נידון זה לא הוא כך כי איצק טאמביר אביה מן הזונה לא הי' לא כלל מן מחזיקים של קהלה וואנזיבעק כי לא היה לו קהלה כלל רק כמר איצק הנ"ל הי' רק תושב אצל ה קהילה של וואנזיבעק בכן צריך לשלם צרכי קבורה שלה הקס מן ג קהילות ועל זה הי' מעשה היום שמת ילדה של זנונים שמונחת אצל נכריות כאן באלטונה ואמה של הילדה הנ"ל נקראת דבורה שהיתה משרתת ומינקת אצל ר' יאקב בן משה העקשר וברחת מכאן ועזבה הילדה הנ"ל אצל נכריות כאן ועל זה לא הי' קהל אלטונה ברירה ושלם שכר מזונות להנכריות הנ"ל ובאמת הי' מוטל על קהל וואנזיבעק לקבור הילדה הנ"ל על הוצאתם בדאמטאהר כי הסימן הוא עכשיו אצל קהל וואנזיבעק ועכשיו טענו קהל וואנזיבעק באשר השמש שלהם שילם צורכי קבורה מן בת של איצק טאמבור בשבוע העבר בכן אם ישלמו הקס של ג קהילות צורכי קבורה מן בת של איצק טאמביר לשמש שלהם מה שהוא הוציא בשביל זה אזי רוצים קהל וואנזיבעק לקברו הילדה הנ"ל ואם לאו ידם אל תהי' בו ואין רוצים קהל וואנזיבעק לקבור הילדה הנ"ל כלל ועל זה הי' הדעות מן ה"ה פו"מ יצ"ו באלטונה כך ה"ה פו"מ ר' יוקל הגיד דיעתו כדעת ה"ה פה"ח שי' ה"ה פו"מ ר' הירש ברעסלא שי' הגיד דעתו כך עבור הזונה בת איצק טאמבור דעתו בוועד הראשון מן קהל יצ"ו דבר קהל יצ"ו בנדון זה מי ישלם צורכי קבורה קהל וואנזיבעק או מן הקס של ג' קהילות ברם מחמת הילדה מן זונה צריכים אנחנו לעשות פעולה כדי שתבא היום לקבורה כי אי אפשר להיות עוד בעת הללו שהוא חמימא גדולה והילדה הנ"ל מונח כבר שני ימים ובוודאי לפי דעתו לא יעשו קהל וואנזיבעק כזאת לעשות אוחז ונקמה במת בשביל כך וגם דבר ה"ה פו"מ ר' הירש ברעסלא עם השמש מן הקהל וואנזיבעק בשביל זאת ולפי תשובתו מן השמש הנ"ל רוצים הקהל וואנזיבעק לקבור הילדה הנ"ל ה"ה המנהיג מהור"ר ישעי' ברעסלא נר"ו הגיד דעתו כך מחמת הנדון של בת איצק טאמבור דעתו ג"כ בוועד הראשון של קהל יצ"ו יראו קהל יצ"ו על מי המוטל לשלם צורכי קבורה עבור בת איצק הנ"ל כי בוודאי נידון כזאת נכתב בפנקס של ג קהילות אמנם מחמת הילדה שמתה בליל שבת צריכין אנחנו כל מה שמוטל עלינו כדי שיבא עוד היום לקבורה כי כבר מונח המת הנ"ל אצל הנכרים בבזיון ממש תרי מעת לעת ונקראת מת מצוה שאין לו קוברים אע"פ שהיא בא מן זונה ושהייה אסורה

[54a]

היו' ביו' ב' הנ"ל [כ"ג תמוז תקכ"ו] הי' השאלה בגין של ישעי' בעהטשטעד שאין לו חזקת הקהלה כי מכמה שנים נשא אשת זנונים וגם באשתו שניה חזר לאיסורו הראשון ולקח עוד פעם אשת זנונים ועכשיו בא בנו מן אמשטרדם עם אשתו ובניו לכאן ומת לו ילד בכן דעת פה"ח לקבר קהל אלטונא הילד הנ"ל אצל דאם טאהר כי אבות אבותיו מן ישעי'ה הנ"ל מחזיקים קהילתנו וגם מחיוב לשלם צורכי קבורה וגם שלשה ר"ט בעד הקרקע ואם לאו ימתין עם המת מה שיוכל להמתין וגם אם לא ישלם כמו הנ"ל אזי יעשה לו קהל הכפי' חרם לאחר השבעה

[56b]

היו']יום ד' י' מנחם[הי' מת בהקדש הילד של זונה מן בת איצק טאמבור והסימן הי' אצל הקהלה של וואנזיבעק אעפ"כ לא יהי' רוצים הקהלה הנ"ל לקבור את הילד הנ"ל משום שעדיין לא שילמו הקס מן ג קהילות צורכי קבורה מן אמה של ילד הנ"ל שמתה לפני איזה שבועות משום זה לא רוצים לקבור הילד הנ"ל והילד הנ"ל כבר מונח ממש שני ימים מת בהקדש ועל זה שלח קהל יצ"ו אצל הגאב"ד נר"ו שהוא ישלח אצל קהל וואנזיבעק בחרם שיקברו את הילד הנ"ל

[66b]

היו' ביו' א' ב' חשון תקכ"ז הי' השאלה עבור זונה אחת שנקראת דייכי בת ליב קופנהאגין ומתה כאן בהקדש והי' הוסכים אצל כל הקהל לקבור אותה על בע [בית עולם] של דאם טאהר אע"פ שאברהם הי' לו חזקת הקהלה אעפ"כ הוסכם כך לפי שהיא היתה זונה ואיבדה לה חזקת הקהילה.

[70a]
היו' ביו' א' כג מרחשון [תקכ"ז] הי' לפני קהל אהרון בז נל וגם בנו ר' קלמן עם הצד שכנגדו הבח' ר' הירץ בר' משה נ"י עבור בת של אהרן שנקרא שפרינצכי והי' זונה והזונה הלז הגידה בפירוש על המשבר בשעת לידה להמילדות מרת פריידכי שהיא נתעברה מן ר' הירץ הנ"ל ועל זה הי' הפסק מן קהל יצ"ו שר' הירץ הנ"ל ישבע בבה"כ שלא היא מעוברת מן ר' הירץ הנ"ל

[71a]
היו' יו' ג' ב כסלו תקכ"ז מת הילד זנונים מן בת של אהרן קצב שנקראה שפרינצכי והי' הפסק שאביו ר' אהרון הנ"ל ישלם צורכי קבורה והילד הנ"ל יקבור על ב"ע אצל דאמטאהר וכן הי'.

[74a]
היו' יו' ו' ג טבת[תקכ"ז] נשלחתי מן ה"ה פו"מ ר' חיים בירגל אצל משרתת של מארים חתן ראובן ברלין להגיד לה באשר שב"ב כמר' מארים הנ"ל קובל עליה שממש שקללה ב"ב ואשתו בפום ביה ולא נוהגת כשורה כלל בכן הגדתי לה שלא תעשה זאת מכאן ולהלאה והיא מחויבת להיות לה תרבות כמו שאר משרתת והמשרתת הנ"ל הי' משיב לי בקול רם שהיא רוצה להיות עוד היום מסור על ב"ב שלה והיא רוצה ללכת תכף מיד אצל השררה יר"ה ולהגיד אצל השררה יר"ה שב"ב שלה גנב והוציא כלי בית מתוך הבית קודם שהוא עשה קוקורש

[79b]
הי'ו יו' הששי בשבט [תקכ"ז] מסרתי לפרופסט רשימה מן החתונות מן הנולדים ומן המתים בשנה שעברו וכך הי' המספר החתונת הי' כג והנולדים צד והמתים נד.

[80a]
היו' יו' הששי ט' שבט מת הילד של זנונים מן נכדו של כמר דניאל בן הירץ בן לאזי ועל זה הי' מוסכים אצל קהל יצ"ו שכמ"ר דניאל הנ"ל מחויב לשלם צורכי' קבורה וגם לקבור הילד הנ"ל על בע אצל דאמטאהר

[81b]
היו' ביו' ה' הנ"ל [כב שבט תקכ"ז] היתה שאלה עבור זונה אחת והיא עכשיו אצל ר' שלמה ברלין והיא באה עם הילד זנונים מן ברונשוויג ובקושי תוכל להוציא ממנה צרכי קבורה וגם הסימן עלה עכשיו בחלקיך בכן דעת ה"ה פה"ח לקבור אותו ילד הנ"ל על ב'ע אצל דאם טאהר וגם ר' שלמה ברלין מחויב לשלם ארבע ר"ט קוראנט בשביל הקרקע מן השכירות שלה ואם לא רוצה ר' שלמה הנ"ל לשלם מעות הנ"ל אזי תתגרש הזונה הנ"ל מהמבורג כדי שלא תבא הזונה הנ"ל לשום שירות וגם כל פו"מ יצ"ו הי' גכ מסכימים בזאת

[87a]
היו' יו' ג' ח' ניסן [תקכ"ז] הייתי בבית ר' חיים שמש והגידה משרתת של ר חיים שמש בפני וגם בפני ר' שמואל קליף כמבואר להבא וכך הי' הדבר ר חיים שמש הגיד למשרתת שלו הנ"ל בפנינו הנ"ל הדברים האלה באשר לפי ראות עיני אני חושד להמשרתת שלי שהיא הרה לזנונים ובאיזה שבועות יוצאת משרתת שלי מביתי לאדון אחר בכן יוכל להיות אם יהי' הדבר הזה אמת שיבאו איזה אנשים בליעל בין היו' למחר ויגדו שהמשרתת הנ"ל היתה הרה מן ר' חיים הנ"ל וגם הי' ר' חיים שמש הנ"ל נתן טעם לדבריו שהוא חשוד להמשרתת הנ"ל כי כמה פעמים היתה אשת ר' חיים הנ"ל קראת להמשרתת הנ"ל זונה והיא שותקת מסתמא הוא אמת כי שתיקה כהודאה דמי כי אין הדעת סובלת שבת ישראל

שהיא כשרה ואחד בא וקרא אותה זונה בוודאי לא שותקת על זה ויורדת עם הקורא עד לחיי' לכן תהי' אתם עדים בדבר זה שאני נקי מן המעשה זה כי כל אדם מחויב לעשות זה משום הייתם נקים בין ה' ואדם ואם המשרתת הנ"ל יודעת מעשה הרע עלי תוכל היא להגידה היו' בפניכם היו' נגד זה אני אגיד בפניכם היו' אם אני חושד להמשרתת הנ"ל בחנם בלא דבר והיא נקי מכל המעשה הנ"ל לא די שאני מחויב לבקש ממנה מחילה בבה"כ אלא אף זו שאני מחויב ליתן לה דמי בושתה כראוי וכהוגן על זה היתה המשרתת הנ"ל אומרת בפנינו חלילה לי כי זה אמת וצדק שמעולם לא נגע לי ר' חיים הנ"ל אפילו באצבע קטנה וגם אני כשאר בנות ישראל בחזקת כשרות ולא אני אעשה שום מעשה הרע עם שום אדם וחלילה לי שאני יגיד על ר' חיים הנ"ל שום מעשה הרע יהי' מה שיהי' ויבא יומא והזמן ויראו כל בני אדם שאני נקי מן כל זה כל הנ"ל הגידה משרתת שנקראת אסתר מן ק"ק ברייט בפנינו ביו' הנ"ל

[95b]

---היו' ביו' ב' חי סיון תקכ"ז נפטר ילד של זנונים מן בת ר' רפאל בן קלמן האק שהיא עכשיו משרתת אצל ה"ה הגובה אלי' דעלבאנקו והי' הוסכים אצל הקהל שהזונה הנ"ל מחויבת ליתן בעד הקרקע לכל הפחות ששה ר"ט קוראנט ואם לאו לא יקבור הילד שלה

[96b]

היו' ביו' א' הנ"ל [כד סיון תקכ"ז] הגיד לי ר' חיים שמש שאני יכתוב על דף חרם הזונה בריינכי' בת רפאל האק וגם אני כתבתי אותה על דף חרם

[100a]

---גם ביו' ב' הנ"ל [כ"ג תמוז תקכ"ז] הי' עוד שאלה בגין זונה מינקת שהיא עכשיו מינקת בבית חיים בר' זנוויל ווינר שמת ילד זנונים שלה והסימן מן ג' קהלות הוא אצלינו והזונה אין לה מטלית ג' על ג' רק מה שעל גופה וב"ב שלה לא רוצה להיות ערב עבורה באמרו שהוא הי' ערב לפניה בשביל הקושט מעות של ילד כי שילם עבורה ביום ו' העבר חמשה ר'ט שחייבת לו עד עתה ומי ערב לו שלא תברח מביתו בינתיים הילד מונח ועלינו החיוב לקבור הילד הנ"ל בכן דעת פה"ח לקבור על ב"ע של דאמטאהר והוצאות מג' קהילות נגד זה נכתב הזונה על דף החרם עד ששלמה ההוצאות הנ"ל על זה הוסכים אצל ה"ה פו"מ באלטונה כמו דעת פה"ח אמנם שנכתב הזונה על דף החרם לא הי' מוסכים אצלהם כי הם אמרו באשר שב"ב שלה יש לו תינוק קטן בלא אם והיא המינקת מן הילד יש לחוש שלא רוצה הב"ב שלה להניח היא בתוך ביתו באשר שעומדת בחרם

[105a]

היו' ביו' ג' יד אלול [תקכ"ז] נשלחתי מן פה"ח אצל ר' זימלא בן נתן להגיד לו באשר שהוא רדוף המשרתת שלו מביתו וגם הכה אותה בכן אם הוא לא יקח המשרתת שלו להחזרה בביתו אזי הוא מחויב לשלם להמשרתת השכירות שלה וגם דמי מזונות עד הזמן בלי שום תירוץ

Copyright © 2012 Early Modern Workshop